

РЕШЕНИЕ

№ 803

гр. София, 12.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-20 СЪСТАВ, в публично заседание на пети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Даниела Г. Шанова

при участието на секретаря Екатерина К. Тодорова
като разглежда докладваното от Даниела Г. Шанова Гражданско дело № 20221100108383 по описа за 2022 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано е по искова молба с вх. № 50383/08.08.2022 г., предявена от „В.К.“ ООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление гр. София, пл. „****“, *****, представлявано от Н.Н.В., против П. Н. Н., с ЕГН ***** и адрес гр. София, ул. *****

Ищецът твърди, че на 18.04.2016 г., е сключил договор за заем с „И.А.Г.“ ООД (с предишно наименование „К.Л.“ ООД), и П. Н. Н., в качеството му на солидарен длъжник, по силата на който „В.К.“ ООД предоставило на заемателя паричен заем в размер на 40000 евро, равняващи се на 78233,20 лв. по фиксинга на БНБ.

Страните уговорили в чл. 4 от договора, срок на връщане на заема 3 (три) месеца, считано от датата на извършване на съответния превод. Договорена била годишна лихва (в чл. 1 от договора) в размер на 5% върху заетата сума.

Съгласно чл. 6 от договора, ответникът П. Н. Н. се е задължил да отговаря солидарно с „И.А.Г.“ ООД (с предишно наименование „К.Л.“ ООД).

Ищецът твърди, че е предоставил на „И.А.Г.“ ООД (с предишно наименование „К.Л.“ ООД) заемната сума от 78233,20 лв. на три транша, както следва: на 18.04.2016 г. била преведена по банков път сумата от 39116,60 лв.; на 19.04.2016 г. била преведена по банков път сумата от 10000 лв.; на 26.04.2016 г. била преведена по банков път сумата от 29116,60 лв.

По договора за заем били направени само две частични вноски, като на 27.07.2016 г.

на ищеца била върната сума в размер на 11233,20 лв. и на 01.09.2016 г. била върната сума в размер на 10000 лв.

Ищецът твърди, че ответникът му дължи:

1. сумата от 57000 лв. – непогасена главница по договор за заем от 18.04.2016 г.,
2. сумата от 13919,91 лв. – договорна лихва 5% върху заемната сума за периода от 18.04.2016 г. до 31.12.2020 г.

За посочените суми, на 12.02.2021 г., „В.К.“ ООД подало Заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК и срещу длъжниците по договора за заем било образувано ч.гр.д. № 8666/2021 г. по описа на СРС, 63 състав, по което била издадена заповед за изпълнение на парично задължение на 24.02.2021 г. и изпълнителен лист, като в изпълнение указанията на съда и на основание чл. 415, ал. 1, т. 2 от ГПК, заявителят депозирал исковата молба, въз основа на която било образувано производството по настоящото дело.

Предвид изложеното, ищецът моли да бъде постановено решение, с което да бъде установено, че ответникът му дължи посочените суми, ведно със законна лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 12.02.2021 г. до окончателното плащане. Ищецът претендира и разноските, направени от него в заповедното производство и в исковото производство.

В срока по чл. 131 ГПК, ответникът П. Н. Ц., действащ чрез адвокат В. Х. В. – особен представител, назначен на основание чл. 47, ал. 6 от ГПК, е депозирал отговор на исковата молба. Ответникът не оспорва сключването на договора за заем от 18.04.2016 г. с посоченото в исковата молба съдържание. Оспорва исковете с възражението, че са неоснователни.

На първо място, ответникът оспорва претендираните суми, като сочи, че липсват доказателства, че зетите суми са постъпили именно по сметка на „К.Л.“ ООД (с ново наименование „И.А.Г.“ ООД).

На следващо място, ответникът твъри, че сумата по договора за заем е върната на заемателя.

Оспорва, че сумата е изискуема, въпреки твърдението на ищеца за образувано заповедно производство. Сочи, че срокът по процесния договор е тримесечен, т.е. прекалено кратък. Излага съображения, че е възможно между страните да има допълнително сключено споразумение относно този заем, което не е представено по делото.

По делото липсвала и нотариална покана, която да е била връчена на длъжника.

Ответникът релевира възражение за погасяване на задължението, поради изтичане на предвидения в закона давностен срок. Излага съображения, че договорната лихва представлява „периодично плащане“ по смисъла на чл. 111, б. „в“ от ЗЗД, поради което се погасява с изтичане на тригодишната давност.

Излага съображения, че представените банкови извлечения са частни документи,

изходящи от ищеца и удостоверяващи изгодни за него факти, от които ищецът черпи благоприятни за себе си правни последици.

Оспорва, че от ответника е била изплатена единствено сумата от 21233,20 лв.

Ответникът релевира възражение за непреодолима сила – противоепидемичните мерки, свързани с Ковид-пандемията. Сочи, че физическото лице - солидарен длъжник е било в положение на невъзможност да изпълни задълженията си по договор. П. Н. Н. е бил материално затруднен поради пандемията и не е разполагал с достатъчно средства, за да погаси задълженията.

Ответникът моли исковете да бъдат отхвърлени.

Софийски градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и доводи на страните съгласно чл. 235, ал. 2 ГПК, намира следното от фактическа и правна страна:

Уважаването на иск за реално изпълнение предполага кумулативното наличие на три предпоставки: наличие на облигационно правоотношение, по силата на което да възниква задължение за изпълнение, пълно или частично неосъществяване на дължимия резултат от страна на длъжника и реалното изпълнение на облигационното задължение да е възможно. Ищецът поддържа наличие на облигационно правоотношение между страните, възникнало по силата на договор за заем.

Съгласно разпоредбата на [чл. 240, ал.1 ЗЗД](#), заемът за потребление е договор, с който заемотелят предава в собственост на заемателя пари или други заместими вещи, а заемателят се задължава да върне заетите суми или вещи от същия вид, количество и качество. Заемът за потребление е реален договор – същият се счита за сключен не в момента, когато между страните е постигнато съгласие едната да заеме, а другата да получи в заем, а едва когато въз основа на това съгласие заетите пари или заместими вещи бъдат предадени на заемателя.

За уважаване на иска, в тежест на ищеца е да установи валидно правоотношение по договор за заем, тоест че страните са постигнали съгласие ищецът да предостави на ответника определена сума пари срещу задължение на ответника да я върне, както и че сума е предадена, като не се презюмира, че предаването на суми от едно лице на друго става на основание договор за заем. Основанието на което се сключва един договор подлежи на доказване от страната, която се позовава на него. Договорът за заем се счита за сключен от момента, в който заемотелят даде, а заемополучателят получи заетата сума или друга заместима вещ, а не от момента на писмения договор или от постигане на съгласието за сделката, независимо от формата на волеизявленията (в този смисъл са: Решение № 52/22.05.2009 г. по т.д. № 695/2008 г. на ВКС, I-во Т.О. Решение № 390/20.05.2010 г. по гр. д. № 134/2010 г. на ВКС, IV-то Г.О.; Решение № 69/24.06.2011 г. по гр. д. № 584/2010 г. на ВКС, III-то Г.О.; Решение № 174/23.07.2010 г. по гр. д. № 5002/2008 г. на ВКС, IV-то Г.О.; Решение № 143/12.04.2011 г. по т.д. № 63482009 г. на ВКС, II-ро Т.О., всички те, постановени по реда на [чл. 290 от ГПК](#) и като такива задължителни за настоящия състав

съобразно ТР № 1/2009 г. на ОСГТК на ВКС).

Договорът за заем е неформален, поради което може да бъде сключен както в писмена, така и в устна форма. С постановеното по реда на [чл. 290 ГПК](#), решение № 582 от 21.12.2010 г. на ВКС по гр. д. № 1384/2009 г., IV г. о., ГК, ВКС е прието, че установяването на заемно правоотношение може да се осъществи не само с договор, но и с писмен документ - разписка, декларация, изходящ от длъжника, удостоверяващ получаването от него на заетата сума и задължението му да я върне.

В случая, съвкупния анализ на събраните писмени доказателства –договор за заем от 18.04.2016 г. с нотариално удостоверяване на подписите с рег. № 2938/18.04.2016 г. на Нотариус Г.Г. с рег. № 637 на НК и р-н на действие РС - София, сочи за възникването между страните на облигационно правоотношение и по-точно на сключен договор за заем, по силата на който ищецът „В.К.“ ООД поел задължение да предостави на заемополучателя „К.Л.“ ООД /с/с сегашно наименование „И.А.Г.“ ООД/ паричен заем в размер на 40000 евро, ведно с годишна лихва в размер на 5% върху сумата за срока на договора. С нормата на чл. 6 от договора солидарният длъжник – ответникът П. Н. /управител на „К.Л.“ ООД/, при условията на [чл. 121 и сл. 33Д](#), се задължил да отговаря солидарно за задълженията на заемополучателя по договора.

Съобразно текста на чл. 2 от договора страните се съгласили средствата по кредита да бъдат предоставени на заемополучателя по разкрита на негово име банкова сметка, изрично посочена в договора.

Уговорено е, че заема се отпуска за срок от 3 /три/ месеца, считано от датата на извършване на съответния превод.

Безспорно по делото бе установено, в т.ч. и от приетата без възражения ССЕ както предаването на заемната сума от 40000 лв. / с легова равностойност от 78233,20 лв./ на три вноски – 39116,60 лв. на 18.04.2016г., 10000 лв. на 19.04.2016г. и 29116,60 лв. на 26.04.2016г., така и обстоятелството, че е предадена въз основа на договор за заем, т.е. при наличието на съгласие за връщане у ответника.

Предвид валидността на заемната облигационна връзка между страните ищеца твърди неизпълнение на насрещното задължение на заемополучателя, респ. солидарният длъжник да върне на отразения падеж предадената парична сума в цялост. Вземането по заема е станало изискуемо. Договорен е изрично падеж за връщане на заемната сума – три месеца от датата на извършване на съответния превод, който на основание чл.70, ал.1 33Д е уговорен в полза на длъжника. Това означава, че задължението е изпълняемо от длъжника в течение на срока, но не е изискуемо за кредитора. Изискуемостта настъпва след изтичане на последния ден от срока, в случая 26.07.2016г., от която дата поради неизпълнение за кредитора е възникнало правото да търси реално изпълнение на паричното задължение, ведно с дължимата уговорена възнаградителна лихва от 5 % годишно, чийто размер, съгласно заключението на приетата ССЕ възлиза на 13919,91 лв.

Не се оспорва, а се установява и от приетата ССЕ, че от страна на заемополучателя е

върната част от сумата по заема в общ размер от 21233,20 лв., като след датата на последвана вноска – 01.09.2016г. няма извършвани плащания по процесния договор за заем.

Твърдението от ищеца за неплащане на остатъка от главницата и дължимата възнаградителна лихва е твърдение за отрицателен факт, който не подлежи на доказване, а на оборване от ответна страна, което не е сторено в производството. Съгласно практиката на Върховния касационен съд постановена по [чл. 290 ГПК](#), формирана с решение № 546 от 23.07.2011г. по гр.д. № 856/2009 г. на IV г. о., в производството по иск с правно основание [чл. 240, ал. 1 ЗЗД](#), при оспорване на иска, ответникът следва да докаже възраженията си: че средствата са дадени на друго основание; че е налице порок на волята; че задължението е погасено и пр. факти съобразно характера на въведените възражения срещу иска. Такива в настоящото производство не са наведени от ответника. Ето защо, следва да се приеме, че е налице неизпълнение на облигационно задължение от ответника договора за заем, с оглед на което и искът по [чл. 240, ал. 1 ЗЗД](#) следва да бъде уважен за сумата от 57000 лв., заедно с дължимата възнаградителна лихва в размер на 13919,91 лв., ведно със законната лихва върху главното вземане, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед по [чл. 417 ГПК](#) – 12.02.2021 г. до окончателното плащане.

Съдът намира за неоснователно наведеното от ответната страна възражение за изтекла погасителна давност, поради следните съображения.

Съгласно по-новата съдебна практика се приема, че уговореното между страните връщане на заемната сума на погасителни вноски не превръща договора в такъв за периодични платежи, а представлява уговорка за изпълнение на задължението, включващо главница и възнаградителна лихва като част от предмета на договора, на части. Че погасителните вноски не са периодични платежи става ясно и с оглед дадените с [ТР № 3 от 18.05.2012 г.](#) на ОСГТК на ВКС задължителни разяснения относно съдържанието на това понятие. Връщането на дължимата сума по договор за кредит макар и на вноски, представлява по своята същност изпълнение на основното задължение, в което е включено и заплащането на договорната лихва имаща възнаградителен за кредитора характер. Приложима е общата петгодишна давност по [чл. 110 от ЗЗД](#), тъй като не се касае до периодични платежи за главницата, нито за лихви по смисъла на [чл. 111 б. "в" от ЗЗД](#) предвид възнаградителния характер на договорната лихва, а не обезщетителен или наказателен такъв. Началото на давностния срок започва от уговорения в договора краен срок за погасяване на задължението – в случая 26.07.2016 г. Тази дата бележи началото на давностния срок за главницата и възнаградителната лихва.

В случая петгодишният период обхваща и периодът на обявено извънредно положение в РБ със Закона за мерките и действията по време на извънредното положение (ДВ, бр. 28/28.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г.). Съгласно [чл. 3, т. 2 от посочения закон](#), считано от 13.03.2020 г. до отмяната на извънредното положение спират да текат давностните и други срокове, предвидени в нормативни актове, с изтичането на които се погасяват или прекратяват права или се пораждат задължения за частноправните субекти, с изключение на сроковете по НК и ЗАНН. Съгласно [§ 13 от ПЗР на Закона за здравето](#) (обн. в

ДВ, бр. 44 от 13.05.2020 г.) сроковете, спрели да текат по време на извънредното положение по Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13.03.2020 г., и за преодоляване на последиците, продължават да текат след изтичането на 7 дни от обнародването на [този закон](#) в Държавен вестник. Ето защо давностният срок в периода от 13.03.2020 г. до 20.05.2020 г. спрял да тече и продължил да тече, считано от 21.05.2020 г., като периодът от 2 месеца и 8 дни следва да се добави след датата 26.07.2016 г. При това положение давността изтича на 04.10.2021 г. Тъй като заявлението за образуване на заповедно производство по [чл. 417 от ГПК](#) е депозирано на 12.02.2021 г., то следва да се приеме, че погасителната давност не е изтекла.

Неоснователно е и второто наведено от ответника възражение за неплащане от страна на ответника П. Н. поради наличие на непреодолима сила – противоепидемичните мерки, свързани с Ковид-пандемията.

Дефиницията на непреодолимата сила е дадена в [чл. 306, ал. 2 от ТЗ](#), според който непреодолима сила е непредвидено или непредотвратимо събитие от извънреден характер, възникнало след сключването на договора. Следователно, за да се приеме, че има форсмажор по смисъла на тази разпоредба трябва да се докаже кумулативното наличие на поне една от следните групи елементи: непредвидимост на събитието, извънреден характер и причинна връзка между тях и невъзможността за изпълнението или непредотвратимост на събитието, извънреден характер и причинна връзка. Непредвидимостта на събитието е свързана с извънредния му характер и се изразява в невъзможността при сключване на търговската сделка страните да са допускали настъпването му, което събитие да осуети изпълнението на поетото задължение. Непредотвратимостта на събитието е свързана с извънредния му характер, но последиците му не могат да бъдат преодолените и при полагане на дължимата грижа за изпълнение на задължението. Непредотвратимостта на събитието се оценява не само към момента на настъпването му, но и към следващите от събитието действия на длъжника, чрез които биха могли да се преодолеят последиците му. Преценката за непредвидеността на дадено събитие е конкретна и зависи от случая, а и от качеството на длъжника.

Съдът приема, че обявеното в страната извънредно положение и наложените във връзка с него рестриктивни противоепидемични мерки имат характер на непреодолима сила по смисъла на [чл. 306, ал. 2 от ТЗ](#), тъй като същите са обусловени от обявената от Световната здравна организация пандемия от коронавирус COVID-19, представляващо събитие от извънреден характер, което е било непредвидимо за страните по договора и във връзка с което са въведени ограничителни мерки от страна на държавата, които са непреодолими за наемодателя – възпрепятстват го да изпълни в пълен обем поетото с договора за наем задължение – да предостави на наемателя ползването на наетия имот с уговореното в договора предназначение.

Същевременно доколкото задължението на заемополучателя, респ. солидарния длъжник по договор за заем за връщане на получената сума е парично, той не може да се позове на форсмажор по реда на [чл. 306, ал. 3 от ТЗ](#) /нормата касае възможността на

длъжника, който не може да изпълни свое задължение по договора поради непреодолима сила, да уведоми писмено кредитора за това/. В случая въведените противоепидемични мерки не рефлектират върху изпълнението на задължението на ответника за връщане на заемната сума по начин, че да го направят обективно невъзможно за изпълнение, тъй като липсата на парични средства не е основание за това – чл. 81, ал. 2 ЗЗД .

Наред с това и независимо от гореизложеното, настоящата инстанция приема, че обявеното с решение на НС извънредно положение, както и представените по делото заповеди на министъра на здравеопазването, не представляват непреодолима сила по см. на чл. 306, ал. 1, изр. 2 ТЗ, тъй като за да се приложи този институт, следва длъжника да не е бил в забава преди възникването на непреодолимата сила. Ако е бил в забава, той не може да се позовава на непреодолима сила. Позоваването на непреодолимата сила по ТЗ изисква и изпращане в подходящ срок на писмено уведомление до другата страна в какво се състои непреодолимата сила и възможните последици от нея за изпълнението на договора, респ. при определена продължителност и изявление за разваляне /чл. 306, ал. 3 - 5 ТЗ/. В настоящия казус, още преди датата на извънредното положение 13.03.2020 г. ответникът е бил изпаднал в забава /падежът е настъпил на 26.07.2016г., а последното плащане е от дата 01.09.2016г./ След като е бил в забава и не е предприел своевременно действия по уведомяване на другата страна, длъжникът не може да се позовава на непреодолима сила, нито да се освободи от отговорност за задълженията за неплащането им в срок.

Относно отговорността за разноските:

При този изход на делото и на основание чл.78, ал.1 ГПК ответникът следва да заплати на ищеца разноски за исковото производство в общ размер от 6893,20 лв., *от които 1418,40 лв. за доплатена държавна такса, 400 лв. възнаграждение за в.л. по ССЕ, 3162 лв. възнаграждение за особен представител и 1912,80 лв. платено адвокатско възнаграждение за процесуално представителство.*

На ищеца следва да се присъдят и разноските в заповедното производство /*арг. от т. 12 от ТР № 4/2013 г. от 18.06.2014г. на ОСГТК/* в общ размер от 3331,20 лв., *от които 1418,40 лв. заплатена държавна такса и 1912,80 лв. платено адвокатско възнаграждение за процесуално представителство.*

Възражението за прекомерност на адвокатското възнаграждение по чл.78, ал.5 ГПК е неоснователно, тъй като размерът му е определен в рамките на минимума по Наредба № 1/2004г.

Така мотивиран, Софийски градски съд

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК, че П. Н. Н. с ЕГН ***** и адрес гр. София, ул. ***** дължи на „В.К.“ ООД, ЕИК ***** , със седалище и адрес на управление гр. София, пл. „*****“, ***** , сумата от **57000 лв.** –

непогасен остатък от главница по договор за заем от 18.04.2016 г. с нотариално удостоверяване на подписите с рег. № 2938/18.04.2016 г. на Нотариус Г.Г. с рег. № 637 на НК и р-н на действие РС – София, заедно със сумата от **13919,91 лв.** – договорна лихва 5% върху заемната сума за периода от 18.04.2016 г. до 31.12.2020 г., ведно със законната лихва върху главното вземане от датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК – 12.02.2021г. до окончателното плащане, за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК по ч.гр.д. № 8666/2021 г. по описа на СРС, 63 състав.

ОСЪЖДА П. Н. Н. с ЕГН ***** и адрес гр. София, ул. ***** да заплати на „В.К.“ ООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление гр. София, пл. „*****, *****, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **6893,20 лв.** – разноси за исковото производство, както и сумата от **33321,20 лв.** – разноси за заповедното производство по ч.гр.д. № 8666/2021 г. по описа на СРС, 63 състав.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

***ПРЕПИС** от решението да се връчи на страните.*

Съдия при Софийски градски съд: _____